

Dezider Lauko

PERUSAL

Volanské tance
pre štvorročný klavír

Potomky slovenských národných piesní

**PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE**

HC 2026

PERUSAL
PERUSAL

Dezider Lauko

Slovenské tance pre štvorrovné klavír
Potpourri zo slovenských národných piesní

Vydalo Hudobné centrum, Michalská 18-815-36 Bratislava, rok 2026, kniha je 187. publikáciou.
Zodpovedný redaktor Vladimír Godár. Sadzba not: Stanislav Grich. I. súborné vydanie. Vytlačil: AEPress, s. r. o

ISMN 979-0-68503-070-6

ISMN 979-0-68503-071-3 (ePDF)

HC 2026

www.hc.sk

NOT FOR PERFORMANCE

Slovenské tance

pre štvorročný klavír

Potpourri zo Slovenských národných piesní

Danses Slovaques

for Piano

Potpourri from Slovak Folk Songs

I.

Dezider Lauko
(1872 – 1942)

Allegretto (♩ = 88)

**PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE**

PERUSAL

PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE

The musical score is divided into three systems, each with two staves labeled I and II. The key signature is one flat (B-flat). The first system (measures 13-18) features a melody in staff I with dynamics *f*, *mf*, and *f*, and a supporting bass line in staff II with dynamics *f*, *mf*, and *f*. The second system (measures 19-24) continues the melody in staff I with dynamics *p* and *mf*, and the bass line in staff II with dynamics *f* and *mf*. The third system (measures 25-30) shows a change in dynamics to *pp* for both staves, with a *f marcato* marking in the bass line of staff II. A large diagonal watermark 'PERUSAL' is overlaid across the entire page.

I. 13 *f* *mf* *f*

II. *f* *mf* *f*

I. 19 *p* *mf*

II. *f* *mf*

I. 25 *pp* *pp*

II. *f marcato*

II.

Dezider Lauko
(1872 – 1942)Tempo rubato ($\text{♩} = 60$)

I. *p* *mf* *f*

II. *p* *sempre staccato, quasi pizzicato*

7 *p* *f*

13 *p*

**PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE**

18

I.

II.

22

I.

II.

25

I.

II.

p *mf* *f*

PREVIEW COPY

NOT FOR PERFORMANCE

III.

Dezider Lauko
(1872 – 1942)

Moderato (♩ = 69)

PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE

The musical score is for a piano piece in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of two systems of staves. The first system (measures 1-6) is marked 'Moderato (♩ = 69)' and 'p' (piano). The second system (measures 7-12) is marked 'mf' (mezzo-forte) and 'p' (piano). The score is for two hands, I. and II., in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). A large diagonal watermark 'PREVIEW COPY NOT FOR PERFORMANCE' is overlaid across the score.

The image displays a page of a musical score for 'The Swan' by Camille Saint-Saëns. The score is written for two piano parts, labeled 'I.' and 'II.'. Part I consists of two staves (treble and bass clef), and Part II also consists of two staves (treble and bass clef). The music is in G major, indicated by two sharps (F# and C#) in the key signature. The tempo and dynamics are marked: 'Allegretto' and 'Presto (♩ = 100)' are indicated above the staves, and 'mf' (mezzo-forte) is marked below the staves. The score includes various musical notations such as eighth notes, sixteenth notes, and rests. A large, diagonal watermark reading 'PREVIEW COPY NOT FOR PERFORMANCE' is overlaid across the entire page. The page number '18' is visible in the top left corner.

IV.

Dezider Lauko
(1872 – 1942)

Moderato

I. *ppp*

II. *mf* *f*

(8va)

6

I. *sempre ppp*

II. *ff*

(8va)

11

I. *rit.* *a tempo* *pp*

II.

**PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE**

(8va)

16

I.

ppp

II.

ff

20

I.

rit.

a tempo

p

II.

p

26

I.

p

II.

mf

**PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE**

V.

Dezider Lauko
(1872 – 1942)

Allegretto

**PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE**

The musical score is for a piano piece in 2/4 time, key of B-flat major. It consists of 12 measures. The score is written for two staves, I and II. Staff I has a treble clef, and staff II has a bass clef. The tempo is marked 'Allegretto'. The dynamics are: *pp* (pianissimo) in measure 2, *mf* (mezzo-forte) in measure 3, *p* (piano) in measure 5, and *f* (forte) in measure 9. There are trills marked 'tr' in measures 2 and 5. An '8va' marking is present in measure 2. A 'II' marking is present in measure 5. The score is marked with a large 'PREVIEW COPY NOT FOR PERFORMANCE' watermark.

8va

15

I. *mf*

II. *mf*

20

I. *mf*

II. *mf*

25

I. *f*

II. *f*

Più mos

8va

8va

PREVIEW COPY:
NOT FOR PERFORMANCE

VI. (Kukuk)

Dezider Lauko
(1872 – 1942)

Adagio

I. *p*

II. *pp*

5 *Più mosso*

I.

II. *p*

9 *Tempo rubato*

I.

II. *f*

PREVIEW COPY

NOT FOR PERFORMANCE

Tempo primo

13 *rall.*

I. *pp* *8va*

II.

Presto

17 *(8va)*

I. *f*

II.

22 *(8va)*

I. *leggero*

II. *mf*

**PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE**

VII.

Dezider Lauko
(1872 – 1942)

Allegretto

PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE

I. *sf* *p*

II. *p*

I. *pp* *mf* *p*

II. *mf*

8va

I.

II.

21

(8va)

pp

pp *leggiero*

f

26

**PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE**

HC 2026

PERUSAL
PERUSAL

PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE

OBSAH

I. (Dýnom dánom); Horička zelená; Tancuj, tancuj, vykrúcaj!	3
II. Tečie voda, tečie; Tam popod Branisko; Muzikanti, hrajte! Ja parobek z Karpášan; Po valašsky	10
III. Jaká je to láska zlá (Včera nedela bola); Štyri kone na dvore; Jak pekne mesiac svieti; Závavy debnár; Ponižej mlyna; Anička dušička.....	18
IV. Čierna vlna na bielom baranci; Budzil som sa, budzil; Ej, duby, duby je to pánihradník; Šuhajko bijú mňa	31
V. Na svite štebocú lastovičky; Kto chce peknú ženu mac; Daleky ti, dušo moja; Letí, letí roj; Hajeda – hajeda!; Nepojdem k nej; Na šarišskom zámku; Nevydávaj sa ty; Od oblôčkom vyskakoval	41
VI. Kukuk	58
VII. Anička mlynárova; Na Kráľovej holi; Ide ťažký fučman; Hneď švárni šuhaji; Muriena naša; Po valasky od zeme	70

PERUSAL

**PREVIEW COPY
NOT FOR PERFORMANCE**

Dezider Lauko a jeho *Slovenské tance* pre štvorročný klavír

Slovenský skladateľ, klavirista, publicista, právnik a organizátor hudobného života **Dezider Lauko** (nar. 8. 11. 1872 v Szarvasi – zomrel 2. 12. 1942 v Bratislave) vyrastal v prostredí slovenskej menšiny na území dnešného Maďarska, kde ho do hudobného umenia zasväcoval žiak Ferenc Liszta a Hansa Koesslera skladateľ, klavirista a pedagóg Árpád Szendy (1863 – 1922). Po absolvovaní gymnázia v Szarvasi (1891) nenasledoval Szendyho na Lisztovu akadémiu do Budapešti, ale nastúpil na právnickú fakultu prešovského evanjelického kolégia. Tu sa začal sporadicky venovať aj hudobnej kritike. Svoje štúdium práva ukončil na Univerzite v Budapešti (1896). Neskôr pracoval ako advokát na rôznych miestach Uhorska (Arad – 1896, Levoča – 1897, Debrecín – 1898, Košice – 1900, 1901 – 1909, Levoča 1909 – 1915, Košice 1915 – 1919), no po vzniku Československa presídlil do Bratislavy a stal sa radcom na Ministerstve financií. Aktívne zasahoval do formovania slovenskej hudobnej kultúry ako člen Spolku slovenských umelcov, ako organizátor (predseda kuratoria Hudobnej školy pre Slovensko) i ako skladateľ. Známy bol tiež jeho hudobná publicistika; spis *Slovenské hudobné vydavateľstvá* (Bratislava 1923) priniesol prvé pokusy o vytvorenie slovenského hudobného vydavateľstva, spis *Die jüdische Musik* (Bratislava 1926) predstavoval pokus o syntetický pohľad na štruktúru, históriu a sociológiu židovskej hudby, vyšli tiež Laukove *Die jüdischen Tänze und ihre Bedeutung* (Dalibor 1922/1923) a *Die Musik in der Judenwelt* (Grenzbote 1924).

Skladateľ Lauko sa stal tvorcom 68 opusov, ktoré sú venované takmer výlučne klavíru. Jeho klavírom inšpirovaná tvorba sa týka najmä hudobných druhov, ktorým sa prednostne venovali dobové hudobné vydavateľstvá. Ako generačný súhrn jeho tvorby môžeme považovať diela Jána Móryho *Slovenské pastierske tance* pre veľký orchester, op. 18 (1925, ed. 1928) a slovenská tanečná suite *Pod Kriváňom*, op. 19 (1924, ed. 1929). Lauko tu len zdanlivo nadviazal iba na hudobný a tanečný skladateľ určený pre dvojicu klaviristov sediacou za jedným nástrojom a čerpajúcej z nejakého národného hudobného módu. Nepochybne inšpiráciou v tomto smere boli *Uhorské rapsódie* Ferenc Liszta (19 skladieb, 1846 – 1885), a predovšetkým *Uhorské tance* Johanna Brahmsa (1869, 1880 – bez opusu), ktorých tvorba viedla až k Brahmovej spolupráci s uhorským husľovým virtuózom Edem Reményim (1850). Vydavateľský úspech Lisztových diel Liszta a Brahmsa podnietil aj aktivity ďalších vydavateľov, a tak bardejovský rodák Béla Keler vydal v dvoch zväzkoch 8 *Uhorských tancov* pre štvorročný klavír i pre orchester roku 1877, avšak jednotlivé tance tejto zbierky vychádzali samostatne už od roku 1859 (zväčša v úprave pre husle a klavír). Lisztov a Brahsov vplyv nepochybne spôsobili celoeurópsku ozvenu uhorského

štýlu, ktorá sa prejavovala v rôznych cykloch vydavateľských počinoch (Coloman Chován: *Ungarische Tänze* pre štvorročný klavír, op. 4, 1854; Franz Liszt: *Ungarische Tänze*, op. 46, 1830; Franz Liszt: *Ungarische Tänze* pre štvorročný klavír, 1879, Imre Alföldi: *Ungarische Tänze* pre štvorročný klavír, op. 1, 1879).

Inšpirácia slovenskou ľudovou piesňou si našla svoj odraz v klavírových dielach Martina Sucháňa (1792 – 1841, *Písne světské lidu slovenského*, Uhřetich, Viedeň 1830), Vladislava Füreedyho (1824 – 1894, *Národní nápevy ku Zpěvankám od Jana Kollára*, Viedeň 1837) či Miloslava Francisciho (1854 – 1926, *100 slovenských národných písní*, zošit I, II, Martin 1893), ktorých tlačili vlastne zbierkami ľudových piesní v klavírnej úprave. Laukova koncepcia slovenského klavírneho tanca pre štvorročný klavír nadväzuje na všetky vyššie spomínané iniciatívy. Úsilie vyrobiť slovenský pendant Lisztovým uhorským štýlu, nadviazať na sociologicko-hudobný klavírny duet, štylizovať slovenské ľudové piesne do klavírnej sadzby (Sucháň, Füreedy, Francisci), „venčenie“ „národných“ piesní do podoby spojitých potpourri – všetko sa spojilo v Laukovej koncepcii „slovenského tanca“. Laukova snaha preniesť ľudovú pieseň do klavírnej podoby nebola ojedinelá, keďže akákoľvek iniciatíva o tvorbu „národnej“ hudby sa musela v istom stupni vzťahovať k ľudovej hudbe Jána Levoslava Bellu (*Svätomartinská kadňa* – cyklus klavírnej variačnej cykly), ale aj v prvých pokusoch o „slovenskú“ orchestrálnu hudbu, ktorú predstavujú pravdivé diela Jána Móryho *Slovenské pastierske tance* pre veľký orchester, op. 18 (1925, ed. 1928) a slovenská tanečná suite *Pod Kriváňom*, op. 19 (1924, ed. 1929).

Lauko svoje klavírne potpourri nazvané *Slovenské tance* začal tvoriť v druhom desaťročí 20. storočia. Nadviazal tu na koncept, ktorý po prvýkrát realizoval v skladbe *Slovenská rapsódia*, op. 11 z roku 1915, kde na titulnom liste diela uviedol zoznam piesní použitých v skladbe (*Pod Szarvaským mostom voda tečie, Ja parobek z Kapušán, Kto sce ženu peknu mac, Ide ťažký furman k nám, Cupi-lupi barany*). Rukopisy jednotlivých *Slovenských tancov* majú toto datovanie: Tance 1, 2, 3, 4 – 1917, tanec 5 – 1920.

V priebehu rokov 1921 – 1934 vyšlo vo vydavateľstve Matice slovenskej sedem zošitov Laukových tancov určených pre štvorročný klavír (op. 17/1–6, op. 23). Potom nastala kríza vo vzájomnej spolupráci a tak ďalšie tri kompozície ostali len v rukopisnej podobe (tance č. 8, op. 65, č. 9, op. 75 a op. 10, č. 74). Tance č. 8 a 9 boli určené pre štvorročný klavír a tanečnú súhrnnú verziu pre komorný orchester Ludwiga Stiela, tanec č. 10 má len klavírnú verziu. Naše vydanie prináša celú už vydanú časť cyklu v modernizovanej vizuálnej podobe (tance č. 1 – 7). Pozostalosť Dezidera Lauka je súčasťou zbierok Hudobného múzea Slovenského národného múzea.

Vladimír Godár